

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Toidu koostise kohta andmete kogumine selle parendamise eesmärgil

Haidi Kanamäe

toitumise ja liikumise valdkonna juht
terviseriskide ennetamise keskus

04.detsember 2018

Miks see on vajalik

Toitumisega seotud **mittenakkushaiguste**, **ülekaalulisuse** ja **rasvumise kõrge levimus**, eriti laste hulgas

Miks see on vajalik (2)

Toitumisega seotud mittenakkushaiguste, ülekaalulisuse, rasvumise kõrge levimus

 Toitumine üks olulistest mõjuteguritest

Teha tervislikud valikud inimestele kättesaadavamaks

Erinevad tasandid

Erinevad sektorid

Tervislikke
tarbimismustreid toetav
füüsiline keskkond

Tervislikke
tarbimismustreid toetav
sotsiaalne keskkond

Toitumisalane
teadlikkus

Haridus

...

...

...

...

 Toidu koostise parendamine -
muuta laiemalt kättesaadavaks madalama soola-,
küllastunud rasvhapete, suhkru- ja energiasisaldusega
toidud

Andmete kogumise eesmärk

Andmete kogumine toitumisealase teabe kohta -**hetkeolukorra kaardistamine**

Rahvastiku tervise seisukohalt **olulised** toitumisega seotud **mõjutegurid**

- Toitained – eelkõige sool, suhkrud, küllastunud rasvhapped
- Energia

Määratleda, milline on **algase erinevates tootegruppides:**

- madalaima sisaldusega tooted,
- kõrgeima sisaldusega tooted,
- keskmine sisaldus turul saadaolevates toodetes.

Mille kohta andmeid koguti

Valdkonnad:

- karastusjoogid
- piimatooted (magustatud ja/või maitsestatud)
- taimset päritolu tooted, mida tarbitakse piimatoodete alternatiivina (magustatud ja/või maitsestatud)
- lihatooted
- lihtpagaritooted
- hommikusöögihelbed ja krõbuskid, k.a müsliid

Iga valdkond on omakorda täpsemalt klassifitseeritud toidugruppideks

Kuidas andmeid koguti

- Toitude **pildistamine** kauplustes - kõik küljed, sh põhi ja kaas, kui seal on teavet toote kohta
 - Aldar Market
 - Comarket
 - Coop (A ja O, Konsum ja Maksimarket)
 - Grossi Toidukaubad
 - Maxima
 - Meie toidukaubad
 - Prisma
 - Rimi
 - Selver
- Iga jaeketi puhul oli määratletud kaupluste arv
- Koguvalimisi pidid olid hõlmatud kõik maakonnad

Kuidas andmeid koguti (2)

- Andmed tuginevad toidupakendi märgistusele. Hõlmatud ainult pakendatud tooted
- Andmeid kogutakse olenemata toitude päritolust
- Andmeid ei koguta müügimahtude kohta
- Iga toode kajastub andmetabelis üks kord
- Konfidentsiaalsus - kogutud andmete kasutamine lubatud ainult tulenevalt hanke lepingu täitmise eesmärgist ja on keelatud igasugune levitamine kolmandatele osapooltele

Hetkeseis ja edasised tegevused

- Praeguseks on andmete kogumine lõppenud
 - Andmeid koguti 4344 toote kohta
- Andmete analüüsi viib läbi Tervise Arengu Instituut
 - Anonüümne
 - Üldistatud kujul
- Kogutud algandmed võimaldavad:
 - **planeerida edasisi tegevusi** konkreetsete toidugruppide lõikes, mida ja mil määral toidu koostise parendamiseks saab teha
 - **jälgida ja hinnata** toidukäitlejate tehtavaid **muudatusi**, mis lihtsustavad inimestel nende toitainete tarbimist toitumissoovitustele vastavalt

EL raamistik riikide algatustele

- **Sool**

sisaldust **aastas vähendada 4% võrra** (4 aasta jooksul kokku 16%).

- **Küllastunud rasvhapped**

4 aasta jooksul soovitatakse sisaldust vähendada **minimaalselt 5% võrra**
ning veel **4 aasta jooksul 5% võrra**

- **Lisatud suhkrud**

sisaldust soovitatakse vähendada **minimaalselt 10% võrra** 5 aasta jooksul

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

Täna!

Haidi.kanamae@tai.ee

www.tai.ee